

Εθνικό και
Καποδιστριακό
Πανεπιστήμιο Αθηνών

**ΜΕΛΕΤΗ ΕΠΑΝΕΞΕΤΑΣΗΣ ΚΑΙ ΕΠΑΝΑΚΑΘΟΡΙΣΜΟΥ
ΤΟΥ ΡΟΛΟΥ ΚΑΙ ΤΩΝ ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΩΝ
ΤΟΥ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟΥ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟΥ
ΣΕ ΣΧΕΣΗ ΜΕ ΤΙΣ ΔΡΑΣΕΙΣ ΤΟΥ
ΕΠΕΔΒΜ 2007-2013**

Περίληψη

Νοέμβριος 2008

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΕΠΕΑΕΚ
ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΩΣΗ
ΕΥΓΡΗΜΑΤΟΠΟΙΗΣΗ
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΤΑΜΕΙΟ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

Η ΠΑΙΔΕΙΑ ΣΤΗΝ ΚΟΡΥΦΗ
Επιχειρησιακό Πρόγραμμα
Εκπαίδευσης και Αρχικής
Επαγγελματικής Κατάρτισης

Περιεχόμενα

Εισαγωγή.....	3
A. Σκοπός, δραστηριότητες και λειτουργική επάρκεια του Φορέα.....	4
A1. Σκοπός του Φορέα.....	4
A2. Επάρκεια θεσμικού και νομοθετικού πλαισίου.....	6
A3. Λειτουργική επάρκεια του Φορέα.....	7
A3.1 Διοικητική και οργανωτική δομή του Φορέα	7
B. Δράσεις του ΕΠ «Εκπαίδευση και Δια Βίου μάθηση» στις οποίες εμπλέκεται το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο	9
Γ. Συγκριτική ανάλυση και συνολική πρόταση για τις αρμοδιότητες και το ρόλο του Π.Ι.	10
Γ1. Συγκριτική ανάλυση των αρμοδιοτήτων του Π.Ι.	10
Γ2. Συνολική πρόταση με τις απαιτούμενες νέες αρμοδιότητες του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου	12

Εισαγωγή

Το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο αποτελεί ανεξάρτητη δημόσια υπηρεσία, εδρεύει στην Αθήνα και υπάγεται απευθείας στον Υπουργό Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων.

Το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο είναι ο παλαιότερος ερευνητικός και συμβουλευτικός φορέας σε ζητήματα παιδείας και με το έργο του συμβάλλει ουσιαστικά στη χάραξη της εκπαιδευτικής πολιτικής από το ΥΠ.Ε.Π.Θ. Κύριος σκοπός του Π.Ι. είναι η πολύπλευρη μελέτη του ελληνικού εκπαιδευτικού συστήματος, η υποβολή προτάσεων, γνωμοδοτήσεων και εισηγήσεων προς τον Υπουργό Παιδείας για όλα τα θέματα της εκπαίδευσης, καθώς και η εφαρμογή των αποφάσεων του Υπουργού Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων σε εκπαιδευτικό-παιδαγωγικό επίπεδο.

Η εν λόγω μελέτη εντάσσεται στα σχέδια δράσης των συστημικών παρεμβάσεων, τα οποία περιλαμβάνονται στο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Εκπαίδευση και Δια βίου Μάθηση.

Ο στόχος του Σχεδίου Δράσης είναι η επανεξέταση και επανακαθορισμός του ρόλου και των αρμοδιοτήτων των Παιδαγωγικού Ινστιτούτου, ώστε να ανταποκριθεί στις αυξημένες και ιδιαίζουσες απαιτήσεις που διαμορφώνονται στο νέο εκπαιδευτικό και πολιτικό πλαίσιο σύμφωνα με τους στόχους της Στρατηγικής της Λισσαβόνας και τις Στρατηγικές του Επιχειρησιακού Προγράμματος Εκπαίδευσης και Δια Βίου Μάθηση (ΕΠΕΔΒΜ).

Στο Α' κεφάλαιο αναλύονται ο σκοπός, οι δραστηριότητες και η λειτουργική επάρκεια του Φορέα. Στο Β' κεφάλαιο προσδιορίζεται η ταυτότητα των Δράσεων του ΕΠ Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση στις οποίες εμπλέκεται το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο. Τέλος, στο Γ' κεφάλαιο γίνεται συγκριτική ανάλυση και συνολική πρόταση για τις αρμοδιότητες και το ρόλο του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου με τελικό στόχο τη διαμόρφωση συνολικής πρότασης με τις απαιτούμενες νέες αρμοδιότητες και ρόλους του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου.

Στην διαμόρφωση της όλης μελέτης χρησιμοποιήθηκαν δύο ξένοι ειδικοί, οι κ.κ. Ben Levin & Hans- Peter Füssel, οι οποίοι υπέβαλαν μία κοινή αναφορά με τίτλο *Report on the Future Direction for the Pedagogical Institute of Greece*. Η εν λόγω αναφορά στα αγγλικά, καθώς και η μετάφρασή της, περιλαμβάνονται στα παραρτήματα της

παρούσας μελέτης. Επίσης, στα παραρτήματα περιλαμβάνεται ο υποβληθείς από το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο φάκελος για την έγκριση της Διαχειριστικής του Επάρκειας. Τέλος, συνυποβάλλεται στα παραρτήματα υλικό στην αγγλική σχετικά με το ρόλο και το νομοθετικό πλαίσιο που διέπει τη λειτουργία του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου. Το υλικό αυτό παραδόθηκε από το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο στους ξένους ειδικούς για την κατάρτιση της αναφοράς τους.

A. Σκοπός, δραστηριότητες και λειτουργική επάρκεια του Φορέα

A1. Σκοπός του Φορέα

Το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο (Π.Ι.) της Ελλάδος αποτελεί ανεξάρτητη δημόσια υπηρεσία, που εδρεύει στην Αθήνα και υπάγεται απευθείας στον Υπουργό Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων. Ιδρύθηκε το 1964 με το νόμο 4379/1964. Σύμφωνα με την περιγραφή που υπάρχει στον υποβληθέντα για την διαχειριστική επάρκεια του Π.Ι. φάκελο, το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο «ως νέος αλλά και πρωτοποριακός θεσμός, αποτέλεσε μετεξέλιξη και συγχώνευση προϋπαρχόντων συμβουλευτικών οργάνων του Υπουργείου και οργανώθηκε έχοντας ως υπόδειγμα την εσωτερική οργάνωση του Συμβουλίου της Επικρατείας (Τμήματα αρμοδιοτήτων στα οποία υπηρετούν Σύμβουλοι και Πάρεδροι). Την περίοδο της δικτατορίας, το Π.Ι. καταργήθηκε (Α.Ν. 59/1967). Μετά τη Μεταπολίτευση (Ν. 186/1975), ιδρύθηκε το «Κέντρο Εκπαιδευτικών Μελετών και Επιμορφώσεως» (Κ.Ε.Μ.Ε), οι αρμοδιότητες του οποίου ήταν αντίστοιχες με αυτές του Π.Ι. Το 1985 (Ν. 1566) καταργήθηκε το ΚΕΜΕ και επανιδρύθηκε το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο.»

Η δομή και η αποστολή του αναθεωρήθηκαν το 1985 βάσει του Νόμου 1566/1985 (ΦΕΚ 167Α΄/30-09-1985, Κεφ. Η΄), ο οποίος ακόμη τελεί εν ισχύ. Αυτός ο νόμος ορίζει ότι το Π.Ι. αποτελεί τον μοναδικό δημόσιο Φορέα, ο οποίος μελετά, εισηγείται και παρακολουθεί σε εθνικό επίπεδο τον τρόπο που εφαρμόζεται το ενιαίο πρόγραμμα σπουδών και τα συνακόλουθα ωρολόγια προγράμματα της Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης (συμπεριλαμβανομένης της Προσχολικής

Εκπαίδευσης, της Τεχνικής και Επαγγελματικής Εκπαίδευσης, της Ειδικής Αγωγής και των σχολείων ειδίκευσης) της Ελλάδας.

Σύμφωνα με τον παραπάνω νόμο και τις πληροφορίες που δόθηκαν από το Π.Ι., το κύριο έργο του Π.Ι. υλοποιείται μέσα από τη συνεργασία των Τμημάτων του και αφορά στους εξής τομείς:

- Την επιστημονική έρευνα και μελέτη των θεμάτων της Πρωτοβάθμιας, της Δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, της Ειδικής Αγωγής και της Τεχνικής – Επαγγελματικής εκπαίδευσης.
- Την κατάρτιση αναλυτικών και ωρολογίων προγραμμάτων στα σχολεία της Πρωτοβάθμιας και της Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης, συμπεριλαμβανομένου της Ειδικής Αγωγής και της Τεχνικής – Επαγγελματικής εκπαίδευσης.
- Την κατάρτιση και υποβολή προτάσεων για τη χάραξη κατευθύνσεων και τον σχεδιασμό και προγραμματισμό της εκπαιδευτικής πολιτικής για την επίτευξη των σκοπών της Πρωτοβάθμιας και της Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης σε συνδυασμό με το πρόγραμμα οικονομικής, κοινωνικής και πολιτισμικής ανάπτυξης της χώρας.
- Την αξιολόγηση των αποτελεσμάτων της εκπαιδευτικής πράξης μέσα από την εκπόνηση εκπαιδευτικών ερευνών.
- Την κατάρτιση προδιαγραφών για τη συγγραφή βιβλίων ή την προκήρυξη και τη συγγραφή βιβλίων για τους μαθητές και τους εκπαιδευτικούς και την παρακολούθηση της συγγραφής και τελικής τους έγκρισης.
- Τον προσδιορισμό, την μελέτη και τη χρήση σύγχρονης τεχνολογίας, οπτικοακουστικών μέσων και άλλων διδακτικών μέσων στα σχολεία.
- Την κατάρτιση προτάσεων και τη λήψη μέτρων για τη βελτίωση των μεθόδων της διδακτικής και γενικότερα της εκπαιδευτικής πράξης.
- Τη διάγνωση και εισήγηση για την κάλυψη επιμορφωτικών αναγκών των εκπαιδευτικών.
- Τη μελέτη και οργάνωση του ΣΕΠ.
- Τη συνεργασία με τους σχολικούς συμβούλους στην άσκηση του επιστημονικού και καθοδηγητικού τους έργου.

Ωστόσο, οι ειδικοί Ben Levin και Hans- Peter Füssel, οι οποίοι κατάρτισαν την μελέτη «Report on the Future Direction for the Pedagogical Institute of Greece», 2008, αναφέρουν ότι «βάσει του νόμου το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο είναι από τη μία πλευρά ένας ανεξάρτητος δημόσιος φορέας (Άρθρο.24 Παρ.1), αλλά από την άλλη πλευρά λογοδοτεί άμεσα στο Υπουργείο Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων και τελεί υπό την ευθύνη του. Οι δεσμοί που συνδέουν το Υπουργείο Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων με το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο είναι πολύ ισχυροί...». Επίσης αναφέρουν ότι «ο κατάλογος αρμοδιοτήτων του Ινστιτούτου είναι πολύ μακρύς». Καταλήγουν στην άποψη ότι «υπάρχει κάποια αντιφατικότητα μεταξύ των ευθυνών που του αναλογούν δια νόμου και της δεδομένης δομής του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου τώρα.»

A2. Επάρκεια θεσμικού και νομοθετικού πλαισίου

Όπως αναφέρθηκε στην προηγούμενη ενότητα, το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο λειτουργεί με βάση το ν. 1566/85 (ΦΕΚ 167Α΄/30-09-1985, Κεφ. Η΄). Επίσης, έχουν εκδοθεί Προεδρικά Διατάγματα και Νόμοι συμπληρωματικά και διευκρινιστικά προς αυτόν τον νόμο, όπως:

- ο νόμος 2525/1997 που περιλαμβάνει ρυθμίσεις για τη συγγραφή και παραγωγή των διδακτικών βιβλίων,
- οι νόμοι 2817/2000 και 3194/2003 για την Ειδική Αγωγή,
- οι νόμοι 2083/1992 και 2909/2001 για την ίδρυση και λειτουργία του Τμήματος Αξιολόγησης και Επιμόρφωσης, και
- ο νόμος 2986/2003 για την Αξιολόγηση του Εκπαιδευτικού Έργου και του ρόλου των Παρέδρων με θητεία που στελεχώνουν το Τμήμα Αξιολόγησης και Επιμόρφωσης.
- Τέλος, στο Π.Δ. 1340/2002 αναφέρονται θέματα συνεργασίας του Π.Ι. με τα στελέχη της εκπαίδευσης (κυρίως σχολικούς συμβούλους).

Από τα παραπάνω συμπεραίνεται ότι ο ρόλος, οι αρμοδιότητες και η λειτουργία του Π.Ι. καθορίζονται με πληρότητα και επάρκεια από το ισχύον θεσμικό και νομικό πλαίσιο.

A3. Λειτουργική επάρκεια του Φορέα

A3.1 Διοικητική και οργανωτική δομή του Φορέα

Στο **Άρθρο 25** του νόμου 1566/1985 ορίζεται με πολύ συγκεκριμένο τρόπο η δομή και το προσωπικό του. Ο νόμος καθορίζει αναλυτικά τα μέλη του προσωπικού, τις ιδιότητές τους, τον αριθμό και το είδος των θέσεων που ανατίθενται σε μόνιμα και μη-μόνιμα μέλη του προσωπικού, αλλά και τη λειτουργία τους σε σχέση με τα διάφορα σχολικά μαθήματα (Άρθρο 25, Κεφάλαιο Α', παρ. 2 και 3). Τα προσόντα των μελών του Π.Ι. ρυθμίζονται με μεγάλη ακρίβεια από το Νόμο (Άρθρο 25, Κεφ. Α', παρ. 4 – 8). Συγκεκριμένα, οι αποφάσεις περί επιλογής και διορισμού του προσωπικού του Π.Ι. παίρνονται από το ΥΠ.Ε.Π.Θ, επί τη βάση πρότασης που γίνεται από το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο (Άρθρο 25, Κεφ. Α', παρ. 10).

Οι στόχοι για την «Οργάνωση και Λειτουργία του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου» ρυθμίζονται από το **Άρθρο 26** του Νόμου 1566/1985. Το Υπουργείο Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων έχει την αρμοδιότητα για τον διορισμό του Προέδρου και των Αντιπροέδρων του Π.Ι. (Άρθρο 26, παρ. 2). Ο νόμος επίσης ορίζει τη δομή και τα διοικητικά όργανα του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου, τα οποία είναι η «Ολομέλεια» (Άρθρο 26, παρ. 6) και το «Συντονιστικό Συμβούλιο» (παρ.7).

Ο ιδρυτικός νόμος του Π.Ι. προβλέπει ότι τα Τμήματα του Π.Ι. είναι τέσσερα (Άρθρο 26, παρ. 8):

- α) το τμήμα Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης,
- β) το τμήμα Δευτεροβάθμιας Γενικής Εκπαίδευσης,
- γ) το τμήμα Δευτεροβάθμιας Τεχνικής - Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και
- δ) το τμήμα Ερευνών, Τεκμηρίωσης και Εκπαιδευτικής Τεχνολογίας.

Στα τμήματα αυτά έχουν προστεθεί και λειτουργούν, με μεταγενέστερες νομοθετικές ρυθμίσεις, τρία επιπλέον τμήματα:

- το τμήμα Ειδικής Αγωγής (ν. 2817/2000, ΦΕΚ 78Α'/14-3-2000 και ν. 3194/2003, ΦΕΚ 267Α'/20-11-2003),
- το τμήμα Αξιολόγησης και Επιμόρφωσης και

- το τμήμα Ποιότητας της Εκπαίδευσης (ν. 2909/01, ΦΕΚ 90Α /2-5-2001).

Καθένα από τα τμήματα συγκροτείται από τους συμβούλους και παρέδρους, μόνιμους και με θητεία, της αντίστοιχης βαθμίδας ή κατεύθυνσης της εκπαίδευσης ή της αντίστοιχης ειδικότητας. Με απόφαση του Συντονιστικού Συμβουλίου του Π.Ι. μπορεί να μετέχουν σε τμήμα, ως μέλη, σύμβουλοι ή πάρεδροι, μόνιμοι ή με θητεία, που είναι μέλη και άλλων τμημάτων. Η απόφαση αυτή εκδίδεται το μήνα Σεπτέμβριο κάθε έτους. Κάθε τμήμα βρίσκεται σε απαρτία όταν οι παρόντες είναι περισσότεροι από τους απόντες. Τα Τμήματα κυρίως αποφασίζουν για θέματα επιστημονικά, παιδαγωγικά, προγράμματα, βιβλία, διδακτέα ύλη, εκπαιδευτικό υλικό και γενικά ό,τι αφορά την εκπαιδευτική διαδικασία στην Πρωτοβάθμια και τη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση.

Σύμφωνα με την περιγραφή που υπάρχει στον υποβληθέντα για την διαχειριστική επάρκεια του Π.Ι. φάκελο, κάθε Τμήμα δύναται να: α) μελετά και αξιολογεί τα αποτελέσματα της εκπαιδευτικής πράξης, β) επισημαίνει τις ανάγκες για εκπαιδευτική έρευνα, οργανώνει, συντονίζει και παρέχει οδηγίες για την καλύτερη διεξαγωγή της από τους σχολικούς συμβούλους και το εκπαιδευτικό προσωπικό και αξιοποιεί τα πορίσματά τους, γ) καταρτίζει και προτείνει τα ωρολόγια και αναλυτικά προγράμματα των μαθημάτων και των εργαστηριακών ασκήσεων στα σχολεία της πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης και τα προγράμματα της εκπαιδευτικής ραδιοφωνίας και τηλεόρασης, δ) εισηγείται την προκήρυξη και τη συγγραφή βιβλίων για τους μαθητές και τους εκπαιδευτικούς, την προμήθειά τους από το ελεύθερο εμπόριο και τον τρόπο συγγραφής και τελικής τους έγκρισης και συντάσσει οδηγίες για τη συγγραφή τους, ε) εισηγείται τη λήψη μέτρων για τη βελτίωση των μεθόδων της διδακτικής και γενικότερα της εκπαιδευτικής εργασίας, στ) γνωμοδοτεί για τις ανάγκες, τις μορφές και το περιεχόμενο της επιμόρφωσης των εκπαιδευτικών, ζ) γνωμοδοτεί για τη συγκρότηση, οργάνωση και λειτουργία των εργαστηρίων και τον προσδιορισμό και τη χρήση οπτικοακουστικών και άλλων διδακτικών μέσων στα σχολεία, η) εκπονεί μελέτες και πραγματοποιεί έρευνες για θέματα της εκπαιδευτικής τεχνολογίας, παρακολουθεί την εφαρμογή και εξέλιξή τους και εισηγείται μέτρα για την ευρύτερη και πληρέστερη χρησιμοποίησή της, θ) μελετά την οργάνωση του σχολικού επαγγελματικού προσανατολισμού και παρακολουθεί την εφαρμογή του, ι) συνεργάζεται με τους σχολικούς συμβούλους και τους βοηθά στην άσκηση του

επιστημονικού και καθοδηγητικού τους έργου, ια) μελετά κάθε εκπαιδευτικό θέμα που αναφέρεται στη δομή, τη διάρθρωση, τη λειτουργία και το περιεχόμενο της πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης και παραπέμπεται σε αυτό από τον Υπουργό Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων και ιβ) αξιολογεί το εκπαιδευτικό έργο (Ν.2986/2002, άρθρο 4).

Τα Τμήματα εισηγούνται προς το Σ.Σ. του Π.Ι. ή απευθείας στις αρμόδιες υπηρεσίες του ΥΠΕΠΘ.

Οι Σύμβουλοι του Π.Ι. μετέχουν με ψήφο στην ολομέλεια και τα τμήματα του και οι πάρεδροι, μόνιμοι και με θητεία, μετέχουν με ψήφο στα τμήματα. Αν δεν έχουν καλυφθεί όλες οι θέσεις των συμβούλων και παρέδρων, μόνιμων και με θητεία, δεν κωλύεται η λειτουργία της ολομέλειας και των τμημάτων, εφόσον στις συνεδριάσεις οι παρόντες είναι περισσότεροι από το μισό των προβλεπόμενων θέσεων.

Οι πράξεις της ολομέλειας, των τμημάτων και των τομέων διατυπώνονται σε πρακτικά που υπογράφονται από τον αντίστοιχο πρόεδρο και το γραμματέα. Στα πρακτικά καταχωρίζεται και η τυχόν γνώμη της μειοψηφίας.

Τα όργανα του Π.Ι. είναι ο Πρόεδρος, οι Αντιπρόεδροι, η Ολομέλεια, το Συντονιστικό Συμβούλιο, η Επιτροπή Ερευνών και τα Τμήματα.

Β. Δράσεις του ΕΠ «Εκπαίδευση και Δια Βίου μάθηση» στις οποίες εμπλέκεται το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο

Στο ΜΕΡΟΣ Β΄ προσδιορίζεται η ταυτότητα των βασικότερων Δράσεων, στις οποίες θεωρούμε ότι θα πρέπει να εμπλέκεται το Π.Ι. ως τελικός δικαιούχος και ως φορέας υλοποίησης. Για την διαμόρφωση της θεώρησης αυτής ελήφθησαν υπ' όψιν οι σχετικές πληροφορίες που παρασχέθηκαν από το Π.Ι., καθώς και το υπό διαμόρφωση Σχέδιο Δράσης το οποίο εκπονείται από το ίδιο το Π.Ι.

Οι αναφερόμενες Δράσεις βρίσκονται σε συμφωνία με τους κατευθυντήριους άξονες (τρεις), όπως αυτοί καθορίζονται στην Ανακοίνωση της Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, στο Συμβούλιο, στην Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και στην Επιτροπή των Περιφερειών, με τίτλο:

«Βελτίωση των ικανοτήτων για τον 21^ο Αιώνα: Ατζέντα για την Ευρωπαϊκή Συνεργασία στον Σχολικό Τομέα», Βρυξέλες 3-07-2008.

Για την κάθε δράση περιλαμβάνονται δύο διακριτά μέρη:

- **B.1 Ταυτότητα της κάθε προτεινόμενης δράσης**
- **B.2 Ενέργειες του φορέα για την υλοποίηση της κάθε προτεινόμενης δράσης.**

Οι τέσσερις δράσεις είναι οι εξής:

Τίτλος 1ης Δράσης: *«Αναμόρφωση των Προγραμμάτων Σπουδών (ΠΣ) της Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Γενικής Εκπαίδευσης»*

Τίτλος 2^{ης} Δράσης: *«Ανάπτυξη προσαρμόσιμης τεχνολογικής τάξης, προσβάσιμου εκπαιδευτικού υλικού και υποστηρικτικών υπηρεσιών για μαθητές με αναπηρίες»*

Τίτλος 3^{ης} Δράσης: *«Ανάπτυξη προσαρμόσιμης τεχνολογικής τάξης, προσβάσιμου εκπαιδευτικού υλικού και υποστηρικτικών υπηρεσιών για μαθητές με αναπηρίες»*

Τίτλος 4^{ης} Δράσης: *«Επιμορφώσεις – Εξ αποστάσεως εκπαίδευση»*

Γ. Συγκριτική ανάλυση και συνολική πρόταση για τις αρμοδιότητες και το ρόλο του Π.Ι.

G1. Συγκριτική ανάλυση των αρμοδιοτήτων του Π.Ι.

Η παρούσα μελέτη αποτελεί μια συγκριτική ανάλυση των αρμοδιοτήτων του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου κατά την προηγούμενη προγραμματική περίοδο (2000-2006) σε σχέση με τις νέες αρμοδιότητες που προτείνονται για τη νέα προγραμματική περίοδο (2007-2013). Για την πραγματοποίηση αυτής της μελέτης λαμβάνονται υπόψη τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά του εν λόγω φορέα τα οποία υπαγορεύονται από το νομοθετικές διατάξεις ίδρυσης και λειτουργίας του.

Οι δράσεις στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων του Π.Ι. μπορούν να μελετηθούν σε δύο βασικούς άξονες – πυλώνες: στις κύριες και τις συμπληρωματικές. Οι κύριες δράσεις

του Π.Ι. απορρέουν από το θεσμικό πλαίσιο λειτουργίας του και οι συμπληρωματικές όσες τα μέλη του Π.Ι. εκπονούν, προτείνουν και εφαρμόζουν.

Στις κύριες δράσεις είναι ο σχεδιασμός, συντονισμός και εφαρμογή όλων εκείνων των επιστημονικών – παιδαγωγικών διαδικασιών που αποσκοπούν στη διαρκή αναβάθμιση της ποιότητας της παρεχόμενης εκπαίδευσης με τον εμπλουτισμό των μεθόδων και των μέσων που υποστηρίζουν το έργο των εκπαιδευτικών και των μαθητών. Στο πλαίσιο αυτό το κύριο έργο του Π.Ι. είναι:

- Η επιστημονική έρευνα και μελέτη των θεμάτων υποχρεωτικής εκπαίδευσης, της ειδικής αγωγής και της τεχνικής –επαγγελματικής εκπαίδευσης.
- Η κατάρτιση και υποβολή προτάσεων Α.Π.Σ της Εκπαίδευσης.
- Η συγγραφή βιβλίων για τους μαθητές και τους εκπαιδευτικούς
- Η παρακολούθηση της εξέλιξης της σύγχρονης τεχνολογίας και η μελέτη τρόπου αξιοποίησής της στην εκπαίδευση
- Τη λήψη μέτρων για τη βελτίωση των μεθόδων της διδακτικής και γενικότερα της εκπαιδευτικής εργασίας.
- Η κατάρτιση και η υποβολή προτάσεων σχετικά με τη χάραξη κατευθύνσεων και το σχεδιασμό της εκπαιδευτικής πολιτικής.
- Ο σχεδιασμός, ο συντονισμός και η εφαρμογή προγραμμάτων επιμόρφωσης των εκπαιδευτικών.
- Η μελέτη και αξιολόγηση των αποτελεσμάτων της εκπαιδευτικής πράξης.

Στις συμπληρωματικές δράσεις είναι:

- Η πιστοποίηση και η προτυποποίηση εκπαιδευτικού υλικού
- Επιστημονικές εκδόσεις
- Υποστήριξη της χρήσης των νέων τεχνολογιών και της ιστοσελίδας του Π.Ι.
- Γραφείο τύπου
- Επικοινωνία με την εκπαιδευτική κοινότητα
- Βιβλιοθήκη
- Καινοτόμα προγράμματα

Η σύγκριση των δράσεων του Π.Ι. κατά τις δύο προγραμματικές περιόδους οριοθετείται από τους άξονες:

- Αναμόρφωση ΑΠΣ πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης συμπεριλαμβανομένης της Ειδικής Αγωγής και της Τεχνικής Εκπαίδευσης.
- Συγγραφή έντυπου και ψηφιακού εκπαιδευτικού συμβατού με τα ΑΠΣ
- Διασφάλιση των ποιοτικών χαρακτηριστικών του εκπαιδευτικού συστήματος
- Επιμόρφωση των εκπαιδευτικών με έμφαση στις ΤΠΕ
- Συμπληρωματικές δράσεις

Γ2. Συνολική πρόταση με τις απαιτούμενες νέες αρμοδιότητες του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου

Το έργο του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου πρέπει να εστιάζει στη στήριξη των συνολικών προσπαθειών που πρέπει να γίνουν για να βελτιωθεί το σχολικό σύστημα στην Ελλάδα και αυτό να αντανακλάται στα βελτιωμένα αποτελέσματα της μάθησης και αγωγής των μαθητών.

Στο πλαίσιο αυτής της στρατηγικής είναι κεντρικός ο ρόλος του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου που θα πρέπει να εστιάζεται στις πολιτικές, στην έρευνα και στην ανάλυση δεδομένων που θα στηρίζουν την βελτίωση της ποιότητας της παιδείας στην Ελλάδα.

Οι κύριες λειτουργίες του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου θα πρέπει να είναι: α) η δημόσια αναφορά της κατάστασης και της προόδου στο τομέα της εκπαίδευσης στην Ελλάδα, συμπεριλαμβανομένης της αναφοράς σε σημαντικά ζητήματα πολιτικών και πρακτικών β) η καθοδήγηση και η στήριξη ανάπτυξης τεκμηριωμένων εκπαιδευτικών προτύπων και πρακτικών γ) το να λειτουργήσει ως το κύριο ίδρυμα για την εκπαιδευτική έρευνα στην Ελλάδα σε ό,τι έχει σχέση με τα σχολεία, δ) η οικοδόμηση διεθνούς συνεργασίας και ανταλλαγής σε θέματα έρευνας και πολιτικών παιδείας.

Οι κύριοι ρόλοι του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου μπορούν να παραμείνουν όπως περιγράφονται από τον ισχύοντα Νόμο (Άρθρο 24, Παρ. 1 του Νόμου 1566/1985),

αλλά να παρέχονται από μια πραγματικά «ανεξάρτητη δημόσια υπηρεσία» που θα διαθέτει μια ανεξάρτητη φωνή και θα ακούγεται επί σημαντικών θεμάτων για την παιδεία.

Οι ρόλοι αυτοί που είναι απαραίτητο να διευρυνθούν, μπορούν να αναλυθούν ως εξής:

- Ηγείται της ανάπτυξης προγραμμάτων σπουδών, διδακτέας ύλης, διδακτικής μεθοδολογίας, σχολικών βιβλίων και άλλων μαθητικών βοηθημάτων για τα ελληνικά σχολεία καθώς και εισαγωγής των νέων τεχνολογιών στην εκπαιδευτική διαδικασία, αλλά και προγραμματίζει και συντονίζει τις επιμορφωτικές διαδικασίες, πάντα στο πλαίσιο του στρατηγικού σχεδιασμού του Υπουργείου Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων.
- Παρέχει επιστημονικές (δηλαδή «τεκμηριωμένες») εισηγήσεις στο Υπουργείο Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων, προωθώντας την ενημέρωση στο δημόσιο διάλογο και συντονίζοντας τις εθνικές συζητήσεις για την παιδεία,
- Ενισχύει την παρουσία της έρευνας και της τεκμηριωμένης γνώσης σε όλες τις πτυχές της δημόσιας εκπαίδευσης και ταυτόχρονα ενισχύει τον πολιτικό ρόλο και την ευθύνη του Υπουργείου Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων ως του αρμόδιου φορέα για αποφάσεις που σχετίζονται με τις πολιτικές εκπαίδευσης.
- Υποβάλλει δημόσιες εκθέσεις σχετικά με την κατάσταση και την πρόοδο της εκπαίδευσης στην Ελλάδα. Αυτή η υποβολή εκθέσεων μπορεί να λειτουργήσει ως βάση για την προτεινόμενη προαγωγή και τον συντονισμό εθνικού διαλόγου για την παιδεία στην Ελλάδα.
- Αναπτύσσει και υποστηρίζει πρότυπες πρακτικές, «βασισμένες σε αποδείξεις», για την παιδεία. Αυτή η λειτουργία θα συνεισφέρει στην ανάπτυξη μιας σαφούς και βιώσιμης στρατηγικής για τη βελτίωση της ποιότητας του εκπαιδευτικού συστήματος.
- Αποτελώντας τον μοναδικό θεσμό στην Ελλάδα για την εκπαιδευτική έρευνα που σχετίζεται με το σχολείο. Μια μικρή χώρα όπως η Ελλάδα δεν έχει νόημα να διατηρεί υπερβολικά πολλούς ξεχωριστούς φορείς στον χώρο της εκπαίδευσης διότι η χώρα δεν θα διαθέτει τους πόρους, οικονομικούς και ανθρώπινους (ιδιαίτερα με τη λήξη των συγχρηματοδοτούμενων

προγραμμάτων) προκειμένου να υποστηρίξει πολλές υπηρεσίες που δύσκολα επιτυγχάνεται ο συντονισμός τους.

- Παρέχει συμβουλές και σχόλια επί θεμάτων σχεδιασμού και προτεραιοτήτων στην παιδεία, συμπεριλαμβανομένων και προτάσεων περί νομοθεσίας και μέτρων «εκπαιδευτικής πολιτικής».
- Έχει τη δυνατότητα (θεσμική και οικονομική) πρόσκλησης κορυφαίων ξένων ειδικών που θα έρχονται στην χώρα και θα συνεργάζονται με έλληνες εκπαιδευτικούς προκειμένου να μοιραστούν μαζί τους την τρέχουσα γνώση περί αποτελεσματικής εκπαίδευσης.
- Οικοδομεί διεθνείς συνεργασίες και ανταλλαγές γνώσεων σε θέματα συνεργασίας και ανταλλαγής γνώσεων σε θέματα πολιτών εκπαίδευσης και έρευνας, περιλαμβανομένης της υποστήριξης για τη σύναψη διεθνών συμφωνιών σε εκπαιδευτικά ζητήματα, τη φιλοξενία ξένων ειδικών για τομείς σημαντικούς για την ελληνική παιδεία και την κοινοποίηση σημαντικής εκπαιδευτικής έρευνας από το εξωτερικό στην Ελλάδα

Προκειμένου να ανταποκριθεί το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο στους παραπάνω αυξημένους ρόλους θα πρέπει:

- να έχει σαφέστερη και μεγαλύτερη αυτονομία από το Υπουργείο, ενώ παράλληλα θα διατηρεί με αυτό μια στενή σχέση συνεργασίας¹,
- να διαθέτει έναν ισχυρότερο δημόσιο ρόλο στην προαγωγή διαλόγου περί εκπαιδευτικών πολιτικών στην Ελλάδα,
- οι λειτουργικές κυρίως οικονομικού χαρακτήρα ευθύνες, ιδίως οικονομικού χαρακτήρα και στο πλαίσιο συγχρηματοδοτούμενων προγραμμάτων, να μειωθούν²,

---

¹ Ο Υπουργός θα έχει τη δυνατότητα να απορρίψει, για πρόσφορους λόγους που θα διατυπώνονται δημοσίως, οποιοδήποτε πρόγραμμα ή διδακτικό υλικό που πιστεύει ότι δεν είναι προς όφελος της δημόσιας εκπαίδευσης στην Ελλάδα.

² Η διαχείριση μελλοντικών κονδυλίων της Ευρωπαϊκής Κοινότητας θα πρέπει να γίνεται από το Υπουργείο ή από κάποιον ειδικό για αυτό τον σκοπό φορέα (π.χ. ΕΥΕ). Αν είναι απαραίτητο το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο θα μπορούσε να συνεχίσει στο ΕΣΠΑ τον ρόλο που διαδραμάτισε στο Β' ΚΠΣ για περίπου ένα έως δύο χρόνια, μέχρι δηλαδή να γίνουν οι κατάλληλες διευθετήσεις. Σ' αυτήν την περίπτωση πρέπει να ενισχυθεί με κατάλληλο διοικητικό προσωπικό. Είναι, όμως απαραίτητη η αποκτηθείσα ειδική γνώση του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου όσον αφορά την απορρόφηση των κονδυλίων της Ευρωπαϊκής Κοινότητας για την εκπαίδευση.

- να διαθέτει αποτελεσματική ηγεσία επιλεγμένη με γνώμονα ηγετικές, επιστημονικές, παιδαγωγικές και εκπαιδευτικές ιδιότητες και με μέτρο αποτίμησης τη βελτίωση των σχολικών επιδόσεων, την αλλαγή των πρακτικών διδασκαλίας και μάθησης που είναι τεκμηριωμένα αποτελεσματικές βάσει της καλύτερης διαθέσιμης έρευνας και αποδείξεων (evidence-based) καθώς και την επίτευξη της μέγιστης δυνατότητας του συστήματος.

Επίσης, για να ανταποκριθεί το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο στις από το άρθρο 24 του νόμου 1566/1985 αρμοδιότητές του αλλά και στις από τότε μέχρι σήμερα εξελίξεις όσον αφορά τα εκπαιδευτικά δεδομένα και την έρευνα απαιτείται ένας σαφής και ξεκάθαρος ορισμός των πρωταρχικών καθηκόντων του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου το οποίο θα πρέπει να αποτελέσει πρωτίστως έναν εκπαιδευτικό οργανισμό υπεύθυνο για την ανάλυση πολιτικών, την έρευνα, τη διάδοση και την οργάνωση δεδομένων για την εκπαίδευση στην Ελλάδα το οποίο πρέπει να έχει ως πρώτη ευθύνη την «επιστημονική έρευνα» και τη μελέτη των εξελίξεων στο σχολικό σύστημα της Ελλάδος με έμφαση στην παρακολούθηση της ποιότητας στο εκπαιδευτικό σύστημα της Ελλάδας και την υποβολή συγκεκριμένων μέτρων.

Η έρευνα παίζει έναν ολοένα και σημαντικότερο ρόλο στην εκπαιδευτική πολιτική και πρακτική παγκοσμίως, όπως φαίνεται από το τεράστιο ενδιαφέρον για ζητήματα όπως τα αποτελέσματα ιατρικών μελετών ή οι νέες πληροφορίες για τα αποτελέσματα στην υγεία διαφορετικών διατροφικών συνηθειών αλλά και στο πεδίο της εκπαίδευσης, όπως φαίνεται από το δημόσιο ενδιαφέρον πολλών χωρών για τα αποτελέσματα της PISA.

Προτείνουμε να αναπτυχθεί μια περιεκτική Στρατηγική Έρευνας για την Ελληνική Εκπαίδευση. Αυτή η στρατηγική θα πρέπει να εστιάζει στη βελτίωση της ποσότητας και της ποιότητας έρευνας που παράγεται στη χώρα, αλλά πάνω απ' όλα θα πρέπει να επικεντρώνεται στη βελτίωση του αντίκτυπου της έρευνας οικοδομώντας ισχυρότερα δίκτυα μεταξύ ερευνητών και εκπαιδευτικών, βελτιώνοντας τη διάδοση σημαντικής έρευνας στη χώρα, βελτιώνοντας την ικανότητα για διεξαγωγή έρευνας και τη γνώση των εκπαιδευτικών και αυξάνοντας την ικανότητα του Ελληνικού σχολείου να βρίσκει, να κατανοεί και να χρησιμοποιεί την έρευνα.

Με δεδομένα τα παραπάνω, και με εξαίρεση τα προγράμματα σπουδών, τα βιβλία³ και ό,τι είναι παρεπόμενο μ'αυτά, το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο θα πρέπει να ασχολείται περισσότερο με την παροχή πληροφοριών για τις πολιτικές, να ηγείται της καθιέρωσης προτύπων και να ενέχεται λιγότερο στην άμεση παροχή υπηρεσιών. Αυτό θα σήμαινε μια μικρότερη και πιο εστιασμένη οργάνωση με μεγαλύτερη ανεξαρτησία και μια πιο δημόσια γνωστή αποστολή. Και όλα αυτά δεν μπορούν να επιτευχθούν με το υπάρχον διοικητικό σχήμα και με τον κατακερματισμό ομοειδών θεμάτων (πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης, δευτεροβάθμιας, τεχνικής-επαγγελματικής και ειδικής αγωγής) σε διαφορετικά τμήματα, όπως προβλέπεται από την υπάρχουσα δομή του.

Προκειμένου να μπορεί το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο να αναλάβει τους καινούριους ρόλους, θα πρέπει να αναδιοργανωθεί. Ως εκ τούτου προτείνονται τα εξής:

- Η δημιουργία ενός ανεξάρτητου διοικητικού πενταμελούς συμβουλίου για το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο. Το Συμβούλιο θα έχει νομική αρμοδιότητα για τις πολιτικές και τη διοίκηση του οργανισμού, ενώ θα υπόκειται στις συνήθεις διατάξεις περί δημόσιας λογοδοσίας και έλεγχου αποδόσεως.
- Ο Πρόεδρος του Συμβουλίου θα ορίζεται για μια πενταετία από τον Υπουργό Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων με κατακύρωση αυτής της απόφασης από τη Βουλή.
- Προτείνεται να υπάρχουν τέσσερις Αντιπρόεδροι, μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου, και τρεις ανώτεροι Διευθυντές.
- Για να γίνουν στενότεροι οι δεσμοί που συνδέουν το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο και την ακαδημαϊκή κοινότητα από τη μια πλευρά και τα σχολεία από την άλλη, προτείνεται η δημιουργία ενός νέου Γνωμοδοτικού Συμβουλίου που θα αποτελείται από άτομα πολύ υψηλού προφίλ, που κατέχουν σημαίνουσα θέση στην ελληνική κοινωνία.

---

³ Ο ρόλος του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου στην ουσιαστική παραγωγή βιβλίων και υλικού θα πρέπει να επανεξεταστεί μετά την εδραίωση της νέας δομής και διοίκησης, με πρόθεση εκσυγχρονισμού αυτών των διαδικασιών και την καλύτερη δυνατή εκμετάλλευση ελληνικών και ξένων πόρων. Θα πρέπει να καταβληθεί κάθε δυνατή προσπάθεια να εμπλακεί ο ιδιωτικός τομέας ή άλλοι εταίροι στην έκδοση και διανομή βιβλίων και υλικού. Είναι σημαντικό να ελαχιστοποιηθεί ο λειτουργικός ρόλος του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου στην παραγωγή υλικού, διότι αυτό είναι κάτι που το αποσπά από τον κύριο ρόλο του, που σχετίζεται με τις πολιτικές.

- Το Διοικητικό Συμβούλιο στηρίζεται στο έργο του από βασικό (κύριο-επιστημονικό) προσωπικό του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου που μπορεί να αριθμεί περίπου 60 άτομα και από διοικητικούς υπαλλήλους.
- Η νομοθεσία που διέπει το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο θα πρέπει να είναι πολύ λιγότερο συγκεκριμένη από ό,τι είναι τώρα αναφορικά με τις θέσεις και τα προσόντα που απαιτούνται, εντούτοις θα πρέπει να ορίζει τις θέσεις που θα καλύπτονται μέσα από διαδικασίες ανοιχτού διαγωνισμού βάσει ξεκάθαρων προσόντων.

Κλείνοντας αυτήν την έκθεση πιστεύουμε ότι το παραπάνω μοντέλο οργάνωσης θα επιτρέπει στο Παιδαγωγικό Ινστιτούτο αυτονομία και παράλληλα θα παρέχει λογική δημόσια εποπτεία και λογοδοσία. Η μεγαλύτερη αυτονομία και ο αλλαγμένος ρόλος του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου θα συνεισφέρει στη βελτίωση της ποιότητας στο ελληνικό εκπαιδευτικό σύστημα και θα δώσει στο Ινστιτούτο και στο προσωπικό του ένα υψηλότερο βαθμό αναγνώρισης και αποδοχής στον τομέα της εκπαίδευσης στην Ελλάδα, αφού θα μπορεί να δίνει τις συμβουλές του με μεγαλύτερη αυτονομία κι έτσι οι απόψεις του θα έχουν μεγαλύτερη αξία για το Υπουργείο και θα είναι πιο βαρύνουσες στον δημόσιο διάλογο.